

Sedm proti Thébám (Hepta epi Thébas)

Ukázka (v. 341-1030). Přeložil František Loukotka. In: Výroční zpráva akademického gymnasia v Praze 1896/7, s. 3-30.

Sedm proti Thébám, tragoedie. Přeložil a Poznámky ke kritice textové napsal František Loukotka. In: XXXIII. roční zpráva c.k. akademického gymnasia v Praze. Praha, nákl. vl. 1897. S. 15-58.

SEDM PROTI THEBÁM.

TRAGOEDIE AISCHYLOVA (vv. 341.-1030.).

Napsal

Dr. FRANTIŠEK LOUKOTKA.

(Vyňato z XXXIII. roční zprávy c. k. akademického gymnasia v Praze.)

V PRAZE.

Knihtiskárna B. Stýbla. – Nákladem vlastním.

1897.

SEDM PROTI THEBÁM.

Tragoedie Aischylova (vv. 341.- 1030.).

Přeložil Dr. František Loukotka.

Výjev sedmý. *)

Sbor. Posel. Eteokles.

Epeisodion druhé.

Náčelnice polosboru I.

Tu vyzvědač náš přináší, jak se mi zdá,
nám, přítelkyně, novou zprávu nějakou,
své údy chvatem poháněje běhuté !

Náčelnice polosboru II.

A hle, tu sám i vládce, Oidipodův syn,
345 i může právě zvědět zvěst poslovu,
chvat ani jeho noze nedá postáti !

Posel.

Jsa dobře znalý nepřátelských podnikův,
rád pověděl bych o nich, jak se kterému
bran losem dostalo. Tož Tydeus řádí již
350 bran u Proitových, ale věštec **) zrazuje
tok přejít ismenský ; neb žertvy nechtějí
se dařit. Tydeus zuře, prahna po boji
tak ryčí, jak saň o polednách siptící,
i metá Oikleovci †), věštci moudrému,
355 v tvář urážky, že nemá chuti do boje
a kráčet vstříc smrti, ježto sketou jest !
To křiče stinné chocholy tři potřásá,
své přílby vlásiny, a řinčí kovové
mu pode štítem hrozně rolničky ; má znak
360 na štítu hrdý : obraz nebes, zářících
hvězd jasem ; plná luna prostřed pavězy
se stkvěje oko noci, hvězd to královna.
Tak vztekaje se v přenádherné zbroji té
on ryčí u pobřeží prahna po boji,

*) Úvod k tragoedii a překlad předešlé části její viz v roční zprávě c. k akadem. gymnasia z r. 1896.

**) Amfiaraos.

†) Amfiaraovi.

365 jak komoň bujně supající do uzdy,
jenž tryskem pádí slyše hlahol polnice.
Nuž proti tomu koho pošleš ? Proitových
kdo ručí hájit' bran, když padnou závory?

Eteokles.

Já zdoby muže žádné bych se nelekl
370 neb odznaky ran věru nezasazují,
a bez kopí ni chocholec ni rolničky
nic neublíží ! Praviš, že jest na štítě
noc ozářená nebeskými hvězdami :
věz, že můž' snadno býti věštcem leckomus
375 i nerozum ; neb zahynul-li by a noc ^{††})
mu padla na víčka, tu hrdý odznak ten
vším právem byl by významný jen pro toho,
jenž nosí jej, a pověstí svou zpupnost sám !
Tož Astakova syna ²⁴) obezřelého
380 bran těchto za obhajce proti Tydeu
já pošlu, šlechtice, jenž studu přestolu
si váží, nepřítele holedbavých slov ;
neb neláká ho mrzkost, dobrýmť býti chce.
A mužův zasetých ²⁵), jichž Ares ušetřil,
385 jest Melanippos potomkem, tož poctivým
i tuzemcem ; boj rozhodne však kostkami
sám Ares. Jeho sestra Dike tklivě zve
jej, před vrahův by kopím chránil matky své.

Sloha prvá ²⁶).

Polosbor I.

I dopřejtež, ó bozi, by náš bojár ²⁷)

^{††}) t. j. mrákoty smrti.

²⁴) Melanippa.

²⁵) Před založením Theb bylo Kadmovi hrozného draka zabiti, zuby jeho zaseti, z nichž vyrostli ozbrojení muži, kteří vespolek se pobíjeli a z nichž péčí Areovou na živě zůstalo pět ; ti stali se praotci potomních bohatýrských rodů thebských a sluli ΣΠΑΡΤΟΙ, t.j. Zasetí, pročež i celý kmen thebský zván ΣΠΑΡΤΟΙ.

²⁶) Oehmichen (De compositione episodiorum str. 20) praví o tomto i ostatních krátkých zpěvech mezi každou zvěstí poslovou a řečí Eteokleovou vložených : "Strophas post singulas nuntii et Eteocli orationes a choro cantatas quoniam eodem modo, quo reliqua interscena, ad distinguendas singulas scenae particulas accomodatas videmus, in interloquiorum numero reponendas puto." Předpokládá tedy, že vložky ty recitovány *náčelníky* příslušných polosborů.

²⁷) Melanippos.

390 se v štěstí zaleskl - chystáť se v boj
zachovalé o město ! Chvím však se přec,
zkrvavělý že shledám díl ²⁸⁾
zahynulých pro lid svůj !

Posel.

Kéž jemu bozi toho štěstí dopřejí !
395 Něž Elektríných u bran místo vykázal

- 35 -

los Kapaneu ; tentě druhý obr jest
a řečeného větší ; jeho chvastavost
se nad člověka síly nese : ukrutněť
on činí hradbám hrozby, jichž kéž nesplní
400 nám Tyche ! Nebo dí, že město vyvrátí -
ať se to bohu líbí nebo nelíbí -,
ni boží posel byť v zem' před něj udeřil,
prý nezbrání mu : srovnalť s horkem poledním
třesk hromu, blesky. Za znak muže nahého
405 má ohninoše : ozdobená pochodeň
mu v rukou plá, a zlatým písmem zvěstuje :
„Já sžehu město !“ - S tímto kdož pak utká se,
kdo vychlubače vyčká neohroženě ?

Eteokles.

Těž z toho zisku jiný zisk zas vyplývá ! ²⁹⁾
410 Neb marnolibé mužům domýšlivosti
jich jazyk bývá udavačem pravdivým.
Nám k činu připraveným hrozí Kapaneus,
i bohy tupě teď a, ač jsa smrtelník,
si brouše jazyk ve bláznovském rozmaru
415 šle, křikloun, k nebi Diu slova nadutá !
Něž trvám, že jej podle práva zasáhne
hrom ohnivý, jenž nedá ani v nejmenším
se s Heliovým horkem srovnat poledním !
I určen proti němu, třeba sebe víc
420 se chvastal, ohnivého ducha bohatýr,
můj Polyfontes rázný, s boží pomocí
a Artemidy přízní spolehlivá stráž.

²⁸⁾ Krvavý úděl, t. j. úděl smrti těch, již padnou za své rodáky.

²⁹⁾ Viz v předešlé řeči Eteokleově vv. 372 n.

Juž jiného hlas, k jiné jež los bráně šle !

Sloha druhá.

Polosbor II.

Zhyň on, jenž hrozí velice městu, kéž
425 ho dřív zastaví hromobití, než, ach,
se vdere v můj domov, z panenské mojí
než, ach, mne jizby oštěpem
vyžene zhurta pádným !

Posel.

Nuž povím, komu dále brána připadla.
430 Třetímu Eteoklu ³⁰⁾ třetí vyskočil
los z obrácené lepokové přilbice,
by na neistskou bránu sbory svoje hnal.
Již klisny supající v uzdy obhání,
jež u bran chtějí padnouti, a náhubky
435 jim divocharou píseň píští, supoty

- 36 -

z jich nozder bujně proudícími plněny.
Ne právě skromně vykrášlen jest jeho štít :
Muž ozbrojený žebříkových po příčkách
na nepřátelskou stoupá tvrz, chtě ztéci ji ;
440 i tento hlásá slabikami nápisu,
že ani Ares by ho s hradeb nesvrhl !
I na tohoto muže pošli někoho,
jenž schopen chránit města před jhem otrockým !

Eteokles ³¹⁾.

* * * * *

syn Kreontův, jenž posel z rodu Zasetých ³²⁾,
445 rek Megareus ; ten vřeskem ržání koňského
se zastrašiti nedá, neustoupí z bran,
než buďto padna zemi pěstounskou ³³⁾ mzdu vzdá
neb zdolaje dva muže s tvrzí na štítě

³⁰⁾ t.j. Eteoklos.

³¹⁾ Na počátku řeči Eteokleovy snad šest veršů vypadlo.

³²⁾ Viz pozn. 25.

³³⁾ t. j. zemi jakožto všeho tvorstva živitelce

dům otce svého kořistí tou ozdobí.
450 Teď jiného lič mluvku slov mi nešetře !

Sloha druhá.

Polosbor I.

To mým je přáním, by ti kynul, hajiteli ctný,
domova mého, v tom zdar, ony by zmar shltil !
Kéž na ně Zeus mstitel shlédne hněvivě tak,
jak chlubitými se chvastí
455 ztřeštile řečmi hrozíce městu !

Posel.

Rek čtvrtý maje vykázanu sousední
Atheny Onky bránu s křikem blíží se :
toť statná postać Hippomedontova jest.
Když plochou velkou - štítem svým - zamával,
460 mráz obešel mne, nechci toho zapírať !
A znakotvůrce byl as hlava nevšední,
jenž tuto práci na pavéze vytvořil :
Tyfona ³⁴) soptícího ústy ohnivý
dým černý, ohně bratra mihotavého ;
465 a vypuklého štítu okraj okrouhlý
jest olemován hadův závitinami.
Sám výsk' si při tom rek a nadšen Areem
svým vraždným zrakem třeští puzen po boji,
jak Thyias ³⁵). Před tím na pozoru jest se mít' !

- 37 -

Eteokles.

470 Tož předně Onka Pallas, blízká souseda
bran města, jíž se hnuší muže toho pych,
jej zadrží jak zmiji charou před ptenci !
Pak Hyperbios, Oinopův syn bedlivý,
jest s muže toho zvolen, chtící Sudičku
475 i smrti zkusit, ježto vůbec Štěstěny
byl miláčkem, jsa bez vady co do krásy
i chrabrosti i do úpravy zbroje své -

³⁴) Tyfon neboli Tyfoeus, dle Hesioda nejmladší syn Gaie a Tartara, ohromný obr se stem dračích hlav, ze sta úst oheň soptící; chtěje vlásti nad bohy i lidmi, po dlouhém zápolení Diem do Tartara sražen.

³⁵) Bakchantka.

neb důmyslně Hermes toto sdružil v něm.
Tož jako soupeř muž ten s oním utká se,
480 a svedou v boj i božské soky na štítech :
neb Tyfona má onen ohnědyšného,
než na pavéze Hyperbia otec Zeus
si zpřímá trůní drže v ruce žhoucí šíp -
a nikdo posud nezřel Dia podléhat . . .
485 Při této tedy přízni bohův ochranné
i soupeřům se patrně tak povede :
jsmeť při vítězích ³⁶⁾, oni při poražených, ³⁷⁾
ač Tyfona-li silnějším jest v boji Zeus . . .
Tož po významu jeho znaku mohl by
490 Zeus na štítu být Hyperbiu ochrancem ! ^{37*)}

Sloha družná.

Polosbor II.

To má naděj', tento že si před branami zdrtí
hlavu, Diův protivník, na pavéze jenž
postavu. má charou pohřebeného v tmách
země syré boha - věčným
495 zjev to bohům i lidem protivný !

Posel.

Kéž tak se stane ! . . . O pátém už mluvím, jenž
byl k páté bráně, ku severní, postaven,
blíž rovu Amfiona ³⁸⁾ Diorodého -
to o Parthenopaiu Atalantině ; ³⁹⁾
500 svém na kopí si zakládaje přísahá,

³⁶⁾ t. j. při Diovi.

³⁷⁾ při Tyfonovi.

^{37*)} Verše od 485-490 pokládá Prien (na m. uv. str. 7) za interpolaci. Wecklein (na m. uv. II., str. 326) navrhuje jiný pořad veršů.

³⁸⁾ Amfion, syn Diův a Antiopin; s blížencem svým Zethem svrhnuv krále thebského Lyka vlády se ujal a město obehnal, při kteréžto práci čarovné zvuky varita jeho i kameny tak okouzly, že samy od sebe v pevnou hradbu se skládaly.

³⁹⁾ Dle jedné verše báje Atalante přiměla každého nápadníka svého k závodu, v němž jej překonavši utratila. Již mnoho junáků zahynulo, když tu přišel Melanion (dle Hesioda a jiných Hippomenes, potomek Poseidonův), jenž dostav od Afrodity zlatá jablka při závodě jablko po jablku pouštěl; děvka neodolavši sbírala krásné plody a tím se zpozdivši v závodě prohrála. Synem jejím a Melaniovým byl Parthenopaios.

že váží si ho nad boha a vlastní zrak :
že přes odpor i Diův město Kadmovcův

- 38 -

on vyvrátí ! . . . Tak hlásá matky-horalky
ten leptvárný synek, jinoch zmužilý ;
505 neb chloupky teprv z lící vyrážejí mu,
let vzkvétajících chmýří husté rostoucí.
Zrak divý, jehož nelze nazvat panenským,
a sveřepého ducha maje blíží se,
i nejde arci k bráně beze zpupnosti :
510 neb Hanbu města na kovové pavéze,
on na okrouhlé nese těla záštitě -
Sfinx krvelačnou, velkolepý vypuklý
to obraz hřebý připevněný ; pod spáry
má muže z Kadmovců - - - Co nejvíc na toho
515 kéž padne muže střel ! Neb když se dostavil,
boj nepovede asi po námezdnicku
a neutrží hanbu Parthenopaios
z té pouti dalné, Arkad ! Taký tedy muž,
ač přistěhovalec jen, Argu spláčeje
520 on výchovné, nám hrozí, čeho nesplň bůh !

Eteokles ⁴⁰).

* * * * *

Kéž pýše své by přiměřený vzali díl :
tuť do kořene zhynuli by prabídně
tou právě svojí chvastavostí bezbožnou !
I na tohoto, o němž mluvíš, Arkada,
525 muž nechlubný jest určen - vidít' v pažích jen
tu pravou vzpruhu k činu - bratr onoho,
ježž jmenoval jsem naposledy ⁴¹), Aktor můj :
ten nedopustí, by mu jazyk bez činův
jen za branami jel a plodil neštěstí,
530 ni aby ten, jenž nepřátelském na štítě
si nese obraz praodporné nestvůry,
se dostal zvenčí dovnitř ; hustým třeskotem
jsouc přivítána nesoucího zažehná !
A pravdu bych měl, b o ž í li tak vůlí jest.

Sloha třetí.

⁴⁰) Vypadlo snad 11 veršů

⁴¹) Hyperbiův.

535 Vniká k srdci řeč ta, na hlavě nám
až se ježí kadeř ! Slyšeli jistě též
bozi honosivé mužův hovory honosivých,
bezbožných : a kéž
je sklátí bozi v bezdnu zhoubnou !

- 39 -

Posel.

540 Juž o šestém z nich muži, nejmoudřejším to
i v boji nejstatnějším, věstci velebném,
rád promluvil bych, o Amfiaraovi.
Ten u brány jsa homolojské postaven
slov na Tydea spoustu kydá hanlivých,
545 že muževrahem, vlastní obce buřičem,
že hlavním Arga svůdcem, štváčem Lítice
že katem, rádcem Adrastovým ⁴²⁾ k tomu zlu.
A potom zase k bratru tvému přistoupiv
jej „Kazimírem“ pravým zove, míře tím
550 na význam jména jeho ; dí pak takto as :
„Zda milo bohům počínání takové,
a potomkům zda vítáno jest uslyšet
a o něm mluviť, kdyžtě někdo otcovské
chce zničit město se vším božstvem domácím
555 a na ně vojsko pustí, jež si přivedl ?
Já věstec, skrýt jsa zemí pod nepřátelskou,
té požehnám i zemi. Jenom bojujme,
ne bezectné ždám smrti ; ale jaký trest
tu vinu smaže, ublížíš-li matce své ?
560 Vlast' přičiněním твоjím zbraní dobyta,
jak bude moci býti tobě spojencem ?
Tak mluvil věstec třímaje štít okrouhlý
a celý z kovu ; znaku v kruhu nebylo ;
neb nechce z d á ť se velestatným, nýbrž b ý ť ⁴³⁾,
565 plod ze hluboké bera brázdy v duchu svém,

⁴²⁾ Polyneikes s oddaným přítelem a svakem svým Tydeem do Arga přišed přemluvil tchána svého Adrasta, že odhodlal se dopomoci mu k vládě v Thebách. Nezbytno však bylo, by svak Adrastův Amfiaraos, pocházející z proslulého rodu Amynthaeoncův, i sám proslulý zbožností, věhlasem věšteckým a statečností, výpravy se účastnil, aby prý zdar její byl zaručen. Než věhlasný věstec důtklivě zrazoval z výpravy, úplný předvídaje nezdar; avšak když byl Polyneikes choť Amfiaraovu Erifylu získal čarovným zlatým nákrčníkem, jež kdysi Kadmos byl dal Harmonii, Amfiaraos podlehnul proti přesvědčení a vůli své táhl na vojnu, jejíž trudný konec jasně předvídal.

⁴³⁾ V těchto slovech již v divadle obecnost řecké prý postřehlo narážku na ideálního vlastence Aristeida proti Themistokleovi.

z níž důmyslné ony pučí úrady.
I jsem tou radou, abys moudré poslal naň
i statné soky ; mocný jest, kdo bohy ctí.

Eteokles.

Ó, žel té shody, svádějící s bídnicí
570 v styk šlechtného muže ; neboť horšího
nic není v světě, než-li mrzká společnost,
a do ovoce, ježto nosí, není nic !
Neb jako když muž zbožný vstoupí s lítými
a zchytralými plavci spolu na koráb,
575 i s těmi lidmi zhyne bohokletými ;
neb jako spravedlivý s nehostinnými
když občany a bohův nepamětnými
jest spolu stížen metlou boží, zahyne

- 40 -

v též síti octna se, v níž nešlechtníci :
580 tak věstec tento, Oiklovec, vzor zbožnosti,
muž moudrý, spravedlivý, prorok veliký,
muž chrabrý - spolčiv s mluvkami se mimoděk,
i s nimi skolen bude vůlí Diovou !
Mním sic, že ani neudeří na brány -
585 ne z malomyslnosti, ani zbabělství -
než poněvadž ví, že mu v boji zhynout' jest,
v plod uzrají-li Loxiova ⁴⁴⁾ proroctví ;
onť raděj' mlčí, než by mluvil nevhodně.
Přec proti němu muže vyšlem', Lasthena,
590 bran strážce, jemuž trnem v oku nepřítel ;
ten stařeckou má mysl, tělo bujaré,
zrak bystrý, ruka jeho není malátna,
by od pobočí štítu netasila meč !
Než bohů v dar to, smrtelným-li vzchází zdar.

Sloha družná.

Polosbor II.

595 Neoslyšte, splňte mé prosby již,
ó bozi, poctivé, na hlavy vetřelých

⁴⁴⁾ Apollonova.

boje utrpení shrnouce k města blahu ; kéž
bleskem se hradeb
srazí Zeus je a zahladí teď !

Posel.

600 Již o sedmém, jenž u sedmé zde brány jest,
tvém vlastním bratru, povím, jaký uklíná
a přeje osud městu. K hradbám přistoupiv
a za vladaře země dav se prohlásit
a do paianu ⁴⁵⁾ dobytvele se dav ⁴⁶⁾

* * *

605 se s tebou utkat, tebe zabit a pak sám
zde blízko zemřít nebo zůstat na živě
a na tobě, jal na cti škůdci, muže jenž
vyhání, pomstu vzít též vyobcováním !
Tak pokřikuje zle ten pravý Kazimír
610 a otčiny své bohy volá kmenové,
by na modlitby jeho shlédli příznivě.
Má novokutý okrouhlý štít, na něm pak
dva urobeny znaky : žena jakási
tu vede muže ozbrojence ze zlata
615 jej poučujíc ; dí, že Dike jest,
jak svědčí nápis : „Tohoto zpět uvedu,

- 41 -

a jeho bude město, domov útulný !“ -
Toť nálezy jsou oněch ; ty již usud' sám,
tam koho míníš poslati v boj, neboť mne
620 z mých nepokáráš hlasatelských údajů ;
než ty hled' poznať, jak jest město řídit !

(odejde.)

Výjev osmý.

Předešlí mimo posla.

Eteokles.

⁴⁵⁾ Vítězoslavného zpěvu.

⁴⁶⁾ Vypadly snad tři verše.

Ó, můj ty žaložalný, bohy zběsněný
a bohy zavržený rode Oidipův !
Ó žel, toť kletby otcovy teď plní se ! . . .

⁶²⁵ Než nesluší se plakat ani bédovat,
žal aby nebyl krušnější snad vyvolán.
Než tomu, jenžto právem tak se jmenuje,
mním Polyneika, hnedle dovíme se tu,
jak ten znak jeho rozluští se, zda-li mu
⁶³⁰ ta zlatá slova na štítě zpět pomohou,
jež překypují zpupně v ducha blouznění.
Neb kdyby byla družkou jeho smýšlení
i činův dcera Dia, Dike panenská,
pak snadno by to bylo ; naň však neshlédla.
⁶³⁵ ni z matčina když vyvětil se života,
ni když byl vychováván ni když dorostl,
ni když se vous už kupil jemu na bradě,
a neuznala hodným : proto myslím si,
ni, když jest vlasti škůdcem, při něm nebude, -
⁶⁴⁰ sic název zcela křivý Dike měla by,
jsouc při muži, jenž neštítí se ničehož !
I spoléhaje na to, utkám se s ním sám -
neb komu spíše jinému to přísluší ?
Jáť bratr bratru, vůdce, vůdci, soku sok
⁶⁴⁵ chci postavit se jemu . . . Tož mně přines hned
sem škorně, kopí, rovněž hrudi záštitu !

Náčelnice sboru.

Ó, nechtěj, muži drahý, synu Oidipův,
se zlobou rovnať tomu, jenžto nejhorší
má u nás pověst ! Avšak stačí střetnou-li
⁶⁵⁰ se s Argivany Kadmovci: lzeť z krve té
se očistit ; než bratří vražda vzájemná - -
ne, tato skvrna časem nevytrácí se !

Eteokles.

Ó ano, vzal-li by kdo úraz bez hanby :
neb jediná tu kyne v smrti výhoda ;
⁶⁵⁵ než úrazu přec s hanbou nevzdáš pochvaly !

- 42 -

Sloha prvá.

Polosbor I.

Ó synu, kam spěješ ?! Zasleyením nedá-
vej se unésti vzteklým, bojelačnivým !
Choutky charé vznik utlum !

Eteokles.

Když usiluje o to živou mocí bůh,
660 ať Laiův rod celý . Foibu protivný,
jen jde, když v úděl dostal vlny Kokyta !

Sloha družná.

Polosbor II.

Tě hlodavá pudí vášeň, abys tu pra-
hříšně prolil mi krev, spáchaje vraždu, jež
uzraje v plod ti trpký !

Eteokles.

665 Vždyť otce mého kletba krušná, neblahá
mně na očích lpí suchých, neuplakaných,
zisk oznamujíc dřív než sledující smrt !

Sloha druhá.

Polosbor I.

Něž ty se nepřeháhluj ! Zlosynem nena-
zvou tě, život-li se ctí zachováš si jen ;
670 zmizne tmavomraká Lítice, když z rukou
tvých bozi žertvu přijmou.

Eteokles.

Jsme sic už jaksí zavrženi od bohův,
než požehnání našemu se zdiví svět,
když zemřeme ! Tož nač se smrti vyhýbať ?

Sloha družná.

Polosbor II.

675 Teď, kdy šklebí se již již na tě, je t pomoc !
Neb změně bůh po drahném čase smýšlení,

snad by přijít s vánkem mohl zjemnělým . . .
Arci posud burácí !

Eteokles.

Ba, Oidipovy kletby vzburácely se !
680 A zjevy nočních vidin o rozdělení,
ach, otcovského dědictví jak pravdivy !

- 43 -

Náčelnice sboru.

Ó poslechni žen, ač jim nejsi nakloněn !

Eteokles.

Co může skutkem stát se, rad'te, zkrátka však !

Náčelnice sboru.

Té cesty k sedmé bráně nechtěj nastoupiť !

Eteokles.

685 Mne neochladíš slovy rozohněného !

Náčelnice sboru.

Něž cení bůh i nepočestné vítězství !

Eteokles.

V těch slovech nesmí libovat si bojovník !

Náčelnice sboru.

Něž vlastního krev bratra hodláš proliti ?

Eteokles.

Zla nelze zniknout', chtí-li tomu bohové !
(Odkvapí.)

Výjev devátý.

Sbor.

Stasimon druhé.

Sloha první.

Sbor.

⁶⁹⁰ Strachem se chvím, zkázorodá již
že nyní ta božka božkám
nepodobná, ta Erinys,
volaná kletbou oteckou,
ona zlověstkyně bystrá,
⁶⁹⁵ klnutí Oidipa vzteklého splní :
štveť jako Svár tu - děti to zkáza.

Sloha druhá.

Cizák tu skytský ten osadník -
Chalyban ⁴⁷⁾ - dělí dědictví,
sveřepý rozsuzovač pří
⁷⁰⁰ o držebnost, ach, ocel zlý,
přiděliv půdy tolik jen.
co v syrou náruč obemknouti je můž!
po smrti : lány jim ušly velké ! . . .

- 44 -

Sloha druhá.

A až vespolnou ranou,
⁷⁰⁵ až obapolnou zhubí se
vraždou a země prach brotí
zbitých těl nasákne zčernalou :
očistu kdož chtěl by vzdát ?
kdo smýti krev mrtvolám ? - - Těch útrap, ach,
⁷¹⁰ nových rodinných, plynoucích z běd starých !

Sloha druhá.

Starý hřích z dřívějška mním,
jejž i msta postihla rychle -
než na třetí dědí se rod -
kdy Foibův i přes pokyn trojí,
⁷¹⁵ kterýžto v delfském vydán

⁴⁷⁾ Krajina Chalybů ve Skythii pověstna byla za starověku hojností železa.

mu veštbodárném onom středosvětí,
že, bez potomkův-li zemře, vlast spasí :

Sloha třetí.

lichou choutkou zdolán jsa, Laios
zplodil si i záhubo tím sám,
720 ach, Oidipa, Oidipa, žel,
otcebijce : matčinť
troufal si on život oplodit,
jenž též byl mu rodiskem -
zdroj, ach, krvavý ⁴⁸) ! Svedl mam je,
725 zaslepence, v náruč !

Sloha družná.

Zla val mořským je přívalům roven :
hle ! tento padá, ale vzdouvá
jiný zase, trojštěpený,
v města loď tlukoucí ;
730 krátké ku záštitě zeď chabá
prostřed táhne se . . . Hrůzou
se chvím, že i s vévody padne
město v zkázy příval.

Sloha čtvrtá.

K vyrovnání krutému došloť už -
735 dle dávné to kletby ! . . . Záhuby vlna
mine nuzáka dál plynouc ;
pozemšťanův překypělý
však zdar, jak přítěž,
s kormy vrhá je lodní . . . ⁴⁹)

- 45 -

Sloha družná.

⁴⁸) Život Iokastin byl zdrojem krvavým proto, že plodem jeho byli Eteokles a Polyneikes, kteří v krvavém souboji zahynuli. V násl. slovy „je zaslepenec“ míněni Oidipus a Iokaste.

⁴⁹) T. j. překypující blahobytem lidí čluň života jejich tak tíží, že oni sami jako přítěž bývají z něho vyvrženi.

740 Neboť nad kým z mužův užaslo tak
vše jak nad bohem - i obce rodina,
ba i celý svět souvěký
jak ustrnul nad Oidipem
když zhostil kraj náš
745 té sloty, léči zhoubné ?!

Sloha pátá.

Když o sňatku však
chudákovi v duši pravdy svit
se zakmítal, ze strasti té
zoufaje sděl zlo dvojí :
750 zraku, toho zraku, jemuž
líp bylo, ach, nevidět,
on se rukou pozbavil vražednou

Sloha družná.

a, rozlícený
otec, stihl syny své potom
755 kletbou, ha, kletbou traplivou,
těž oni, ach, v ruce meč,
o dědiny že se budou
někdy dělit ! . . . Trnu teď,
již že to křepká splní Erinys !

(Vystoupí posel.)

Výjev desátý.

Sbor. Posel.

Epeisodion třetí.

Posel.

760 Pryč s obavami, dcery, matek chovanky !
Jhu otrockému toto město uniklo :
v prach povalen jest pych těch mužův holemých !
Už jasné nebe nade městem klene se,
a voda - přes příboje četné nárazy -
765 V loď obce nepronikla ; hradby chrání nás,
a kryty máme brány spolehlivými
a rekovnými obranci, a u vchodův

zdar většinou nám kyne ; sedmou bránu jen
vzal narozený sedmého dne ⁵⁰⁾ Apollon
770 a zavřel účty s nerozumem Lajovým.

- 46 -

Náčelnice sboru.

Co nad to ještě pro obec jest nového ?

Posel.

Tam padli muži rukou bratrovražednou !

Náčelnice sboru.

Ó, kteří ? smyslu zbavuje tvá děsná řeč !

Posel.

Teď s rozmyslem slyš : syni Oidipodovi - -

Náčelnice sboru.

775 Ó žel, mne přenebohé ! Tuším neštěstí !

Posel.

jsou skoleni, a nelze toho zapírat !

Náčelnice sboru.

Tak daleko že zašli ? Rci, ač krušno to !

Tak příliš kláli v sebe rukou bratrskou ?

Posel.

Ba, tak štvál pospolitý oba stejně bēs
780 a nešťastný rod utracuje jistě sám !
To jesti, z čeho radost mít i slzeť lze :
že obci štěstí kyne, ale předáci,
dva vojevůdci, skytským mečem kaleným
o statkův celou losovali držebnost ;

⁵⁰⁾ S rozdělením měsíce v sedmidenní týdny souviselo, že sedmý každého měsíce den zasvěcen byl bratru bohyně luny Artemidy, z čehož vysvětliti jest i báj o narození Apollonově sedmého dne měsíce a epitheton ΕΒΔΟΜΑΓΕΤΗΣ.

785 než budou mít jen zem', již v hrobě zaujmou,
i trudnou kletbu otcovu si nesouce.
Jest zachráněno město ; králeviců však
krev bratrských zem' pije vespole prolitou !
(Odejde.)

Výjev jedenáctý.

Sbor.

Náčelnice sboru.

Die velmocný, městostrážní
790 bozi, Kadmovských již v skutku hradeb
chráníte, nevím, zda se mám radovat
nad nezkaleným, spasným štěstím
své obce a zdaž mám si zajásat,
či-li plačky želeť bídných, nebohých,
795 bezdětných ⁵¹⁾ těch vojevůdcův !

- 47 -

Zničiliť se svojí nezbedností -
Kazimíři praví a Pravoslavové ⁵²⁾ -
těmi v skutku dle svých byli názvů !

Stasimon třetí ⁵³⁾.

Sloha první.

Polosbor I.

Ó, chará ty kletbo, již ret
800 i Pelopův i Oidipův
vyřknut, v skutek vešlá ! Jme hrůza srdce mé !
Chci lkáti jim nad hrobem
v písni, jak Thyias, slyšíc
skrvácených, osudně skláče-
805 ných o mrtvolách ; tu k zhou-
bě sdružil se meč s mečem !

Sloha druhá.

⁵¹⁾ Nezůstaviti po sobě potomkův pokládáno bylo za hanbu i neštěstí.

⁵²⁾ Etymologická narážka na významné jméno Eteokleovo a Polyneikovo.

⁵³⁾ vykazuje ráz threnetický.

Polosbor II.

Působilť, aniž tu selhal
porok, ach, otcových kleteb,
a svéhlavost též Lajova měla účinek ! . . .

810 Charé nechabnou boží
věštby zlé o městě tom !
Přeneblazí ! Taký jste čin k ne-
víře, ach, provedli ; žal-
ná - nejen slovem - přišla strast.
(Mrtvoly Eteokleova a Polyneikova se přinášejí.)

Sloha druhá.

Náčelnice polosboru I.

815 Tu zříť lze samu skutečnost a poslovu
zvěst v září pravdy : dvojí trud, strast mužů dvou
a dvojakou tu družné vraždy pohromu !
Čím jiným zvať to mám, než sužbou rodinnou ?
Než zpěvy, výlevy nářku, družky,

Sloha družná.

Náčelnice polosboru II.

820 teď tepem provázejte v hlavu mířeným,
as takovým, jenž přes Acheron proniká
vždy po té lodiplavné cestě pochmurné,
té Apollonu nepřístupné, neslunné,
v kraj - všeho lidstva středisko temné !
(Vystoupí Antigone a Ismene.)

- 48 -

Exodos.

Výjev dvanáctý.

Sbor. Antigone. Ismene.

Náčelnice sboru.

825 Tu však Antigone, hle, a Ismene
k službě přetrpké - poželet bratrův -
jdou : přiměřený bolu výlev, mním,

v nadných že z řader dole podkasaných
vyrazí obě tu jistotně nyní.

830 Než nám k Lítici trudnozvučný
hymnus pěti jest a družít dozpěvy
paianů k Hádovi mutné . . .
Nejbídnější, ó, sestry vy, všech,
jež roucha kolem spjata pásy mají,
835 lkám, pláči, aniž se tu přetvářím,
by nešel ten ston mi ze srdce !

Kommos⁵⁴).

Sloha proodická.

Antigone.

Žel, ach, žel, ach, zpozdilí,
svojich neposlušní, k trudům otupělí
a výbojci sídel ot-
840 ců svojich, vy bídní !

Náčelnice polosboru I.

Ba, že bídní ti jsou, kdož bídnou smrt
rodu svého na záhubu najdou !

Sloha družná.

Ismene.

Žel, ach, žel, ach, v rum kteří
jste svá rodiště hroutili, krutých
845 se doždáli vlád, smír-
čím zde meč musil být !

Náčelnice polosboru II.

Otcova Lítice dostála svatá
převěrně tu úkolu svému !

⁵⁴) Rozhodli jsme se pro účastenství Antigony a Ismeny již v první části kommu, hledíce hlavně k vv. 876 n., kde polosbor podotýká výslovně, že úpění jeho druží se k nářkům příbuzných t. j. Antigoniným a Ismeniným, - ač jinak uznáváme, že delší mlčení hořem zdrcených dívek by bylo též psychologicky motivováno, jako mlčení Niobino v příslušném kuse nám nedochovaném : srovn. Bergk na m. uv. str. 303.

Sloha prvá A.

Antigone.

Tu proklál smrtelně žebra jim
850 levá, ba proklál
ta žebra, ach, bratrská, čepel
~~~~~ - !

Osudných, běda, těch
vespolné, běda, té
855 vraždy jejich kleteb !

Sloha prvá B.

Polosbor I.

To smrtná rána, jížto peň žití
jich - s celým rodokmenem -
nevýslovnou zlobou
a svárem podťat už,
jejž uklnul jim otec !

Sloha družná A.

Ismene.

860 A lkání se v městě rozléhá,
lkají zdi hradné,
lkají i pláne vlídné ; čeká
na dědice majetek,
pro nějž svár nebohé,
865 pro nějž nezdolané
zhouby je los zdrtil !

Sloha družná B.

Polosbor II.

Tu s bratrem brat si statky rozdělil
tak, že týž mají podíl ! . . .
Ni přátel chvály však
870 nedozná rozsudí
jich, ni mu vděčen Ares.

Sloha druhá A.

Antigone.

Mečův je úhoz, hle, tak skrušil ted' !
Mečův jim úhoz, hle, již přináší -
hned as by řek' leckdo : c o ž ? -
875 hrobův rodinných podíl ! . . .

- 50 -

Sloha druhá B.

Polosbor I.

Tu s nářky příbuzných druží
se mé úpění,
ach, hlodavé, utlumené, bolestné,
útěchy prosté, duchamorné - se slzou,
880 jež jde mně od srdce, které
div nepuká nad zlem obou
těchto vladyk plačící !

Sloha družná A.

Ismene.

Tu možno nad neblahými říci,
co strasti svým občanům, co zhoubným
885 řadám cizáků všakým
u vojně sděl svár jejich !

Sloha družná B.

Polosbor II.

I máť jejich nešťastna jest
nade všechny z žen,
jichžto kdy prs dítě kojil mateřský :
890 nebo syna vlastního chotí stavši se, s ním
tyhle dva bídne měla, již
pospolitou padli ranou,
padli paží bratrskou !

Sloha třetí A.

Antigone.

Paží bratrskou, ba právě, proklatou,
895 ranami, jež vítala as
Erida poběsilá,
když byl u konce rozkol.

Sloha třetí B.

Polosbor I.

I jest po sváru ; v jedno splývá
tu zdroj života jich
900 v krvutné půdě : teď teprv jsou,
hle, jed na krev ! Žel, krutý rozsudí
vády, tenhle z Ponta host -
vyšlý ze žárův, naostřený ocel ;
krutý dědictví dělič -
905 Ares, otecký porok plnící !

- 51 -

Sloha družná A.

Ismene.

Mají podíl už - bohoslaných trudův,
běda, ubožáci, a pod
hlavama krýt si budou
země mamon bezedný !

Sloha družná B.

Polosbor II.

910 Samým strastí trním rodokmen
jste, ach, ovili svůj !
Naposled Kletby, kdyžtě rod byl
na čáře rozprášen, ach, celé, rykem
svým zavýskly hřímavým !
915 Atin ⁵⁵⁾ trofej ve branách stojí, u nichž
se kláli ; bēs, když zdolal

---

⁵⁵⁾ Ate, dcera Diova, personifikace neskrocené vášně a zaslepenosti, jež člověka opanujíc činům přenáhleným a záhubným uchvacuje.

dva bratry, jest s úkolem hotov svým ! . . . ,

Žalozpěv (ΘΡΗΝΟΣ) Antigonin a Ismenin ⁵⁶).

Antigone ⁵⁷).

Bodnut probodnul's !

Ismene.

A ty's zhynul také zhubiv !

Antigone.

V boji jsi skolil !

Ismene.

V boji jsi zhynul !

Antigone.

Trudu vydaný !

Ismene.

920

Trudy skrušený !

- 52 -

Antigone.

Ston ať jde z úst !

Ismene.

---

⁵⁶) Viz úv. str. 9. Kruse (na m. uv. str. 66) podotýká případně: „Chori querelas Antigones et Ismenes querelae excipiunt, quae flebili pietate fratrum fata deplorant. Eximium hoc carmen divellere aversamur: Et primo quidem, ut adnotat Hermannus, pressa dolore pectora nihil nisi respondentes sibi singultus proferunt; paullo post, primo doloris impetu superato, largius funduntur largioribus strophis querelae; denique succedente maestitia paucis brevibusque strophis lamentatio paulatim consistit.“ Podobně Prien (na m. uv. str 16.): „Der ΘΡΗΝΟΣ der beiden Schwestern zerfällt äusserlich in drei Abschnitte:

1) einen in entsprechenden ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ gebildeten Eingang, wo der Schmerz in einzelnen kurzen Ausrufen sich ergeht, 2) den eigentlichen, aus einem Strophenpaar bestehenden Klaggesang, . . . und 3) einen in ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ gebildeten Schluss.“ Se stanoviska aesthetického žalozpěv náležitě posuzuje Majer na m. uv. str. 22.

⁵⁷) Antigonina slova svědčí vesměs Polyneiku (srovn. zvl. v. 946), Ismenina Eteokleu.

Slz ať jde proud !

Antigone i Ismene.

Tu sklácen's - probodnuv !

Sloha.

Antigone.

Ó žel !

Ismene.

Ó žel !

Antigone.

Běsně chví se duch žalem !

Ismene.

A v nitru srdce mé puká !

Antigone.

925 Ach, ach, přežalný jak's ty tvor !

Ismene.

Také ty jak's přeneblahý !

Antigone.

Svým jsi byl utracen !

Ismene.

Svého jsi usmrtil !

Antigone.

Dvojí ⁵⁸⁾ tu ston !

Ismene.

---

⁵⁸⁾ Antigone míní neblahý osud dvou bratrů svých.

Dvoji ⁵⁹⁾ tu hled !

Antigone.

Běd tvorové tito ⁶⁰⁾ blízcí jsou !

Ismene.

Ano - sestry blízko bratů svých !

- 53 -

Antigone i Ismene.

⁹³⁰ Žel, ach, Moiro, ty trudodárkyně krutá !

Ó, duchu Oidipův svatý !

Chará Erinys, kouzlomocna vláda tvá !

Sloha družná.

Antigone.

Ó žel !

Ismene.

Ó žel !

Antigone.

Strašlivé divadlo běd -

Ismene.

přišel's mi nastrojil psanec !

Antigone.

⁹³⁵ Přišeltě spáchat vraždy on ! ⁶¹⁾

Ismene.

---

⁵⁹⁾ Ismene míní svoje a Antigonino neštěstí na jedné a bratrů svých na druhé straně.

⁶⁰⁾ T. j. Eteokles a Polyneikes. Ismene však berouc slova ΤΑΔΕ u významu ΗΜΕΙΣ odpovídá Antigoně : "Pravdu máš, neboť m y o b ě jsme blízky běd, stojíce nad samými mrtvolami svých zbědovaných bratrův."

⁶¹⁾ Polyneikes.

Srazil se utratil žití !

Antigone.

Utratil arci své ! ⁶²⁾

Ismene.

Těž toto ⁶³⁾ však zničil !

Antigone.

Sužeb rode !

Ismene.

Sužeb zkusil's !

Antigone.

Ó, trude, jenž jsi svojece sklál.

Ismene.

⁹⁴⁰ Věru, toť vrchol běd palčivých !

Antigone i Ismene.

Žel, ach, Moiro, trudodárkyně krutá !

Ó, duchu Oidipův svatý !

Chará Erinys, kouzlomocna vláda tvá !

- 54 -

Dozpěv.

Antigone (k mrtvole Polyneikově).

Ty již to víš, směle ji zkoušev !

Ismene (k mrtvole Eteokleově).

⁹⁴⁵ Ty též, zkusiv to rovně sám !

---

⁶²⁾ Žití.

⁶³⁾ Eteokleovo.

Antigone (k mrtvole Polyneikově).

To tím, že zas domů's přišel -

Ismene (k mrtvole Eteokleově).

dav, ach, se v lýtý s tímto boj !

Antigone.

Kruto tu mluviť !

Ismene.

Kruto tu hleděť !

Antigone.

Ach, úhony !

Ismene.

ach, útrapy !

Antigone.

⁹⁵⁰ vlasti drahé, rodu - -

Antigone i Ismene.

Než obzvláště mé !

Antigone.

Ach, ach, podíl krušných útrap už držíš !

Ismene.

Vy největší, ach, ubožáci všech ! - -

Antigone i Ismene.

kteříž, ach, jste běsnili slepě !

Antigone.

⁹⁵⁵ Kde pohřbíme, ach, je v zem' syrou ?

Ismene.

Tam, ach, kde obzvláště čestno jim !

Antigone i Ismene.

V rov, ach, vedle jich otce ležící ! - - -

(Vystoupí hlasatel.)

- 55 -

Výjev třináctý.

Předešlí. Hlasatel.

Hlasatel.

Co rádcům lidu toho města Kadmova
se uzdalo a zdá, mně ohlašovat jest :

⁹⁶⁰ Za vlastenectví Eteokla tohoto
se v útulný hrob země pohřbit uzdalo ;
neb odrážeje soky volil v obci smrt
a bez pohany otcův svých ctě svatyně
tam zemřel, kde jest krásno mladým zemřítí.
⁹⁶⁵ Tak mluvíti jest nařízeno o tomto :
než jeho bratra tuhle, Polyneikovu
ven vyhoditi nepohřbenu mrtvolu
psům na pospas, an zhoubcem země Kadmovcův
by býval, kdyby bůh kýs nebyl zadržel
⁹⁷⁰ zbraň jeho. Hřích ten proti bohům domácím
i v hrobě bude tížit jej, neb nedbav jich
a s cizáky sem vtrhnuv města dobýval !
Tož usneseno, aby od okřídlených
jsa s hanbou pohřben dravcův řádně strestán byl,
⁹⁷⁵ by nebyl rov mu nasypán, ni lkáním ctěn
on bědným, nýbrž svými nechán bez pohřbu !
Tak usnesl se zdejší úřad Kadmovcův !

Antigone.

Než Kadmovicův předákům zas pravím já,
že nebude-li nikdo jiný tohoto
⁹⁸⁰ chtít se mnou pohřbit, já jej pohřbím, podejmouc
se nebezpečí toho ! Neostýchámť se,
v tom neposlechnout obce : neb má velkou moc
krev otce nešťastného, matky nebohé

nám společná, z níž oba pocházíme . . . Nuž,
985 jen chutě sdílej, duše moje, strasti s tím,
jenž nevolky je snáší, živá s zemřelým
tím sourodým svým citem ! Těla jeho pak
ni vlci nerozchvátí vyhladovělí :
chraň bůh ! neb hrob i pohřeb jemu vystrojím
900 já sama, ač jsem žena nesouc v závitě
jej byssového ⁶⁴) hávu, sama zahrabu
a nemysli si nikdo, že s to nebudu :
s mou rázností se sdruží činorodý um !

Hlasatel.

Dím, abys obci nečinila násilí !

Antigone.

905 Dím, abys ty zbůhdarma mně nekázal !

- 56 -

Hlasatel.

Než považ, drsný lid je, zhoubě unikna

Antigone.

Straš drsností si ; pochován on bude přec !

Hlasatel.

Jež zavrhuje obec, pohřbem uctíš ty ?

Antigone.

Než před bohy mrav jeho nebyl nečestný !

Hlasatel.

1000 - jen pokud vlasti nebezpečí nevydal !

Antigone.

---

⁶⁴) T. j. lněného; neboť ΒΥΣΣΟΣ (původně značí druh vzácné bavlny) často užíváno promiscue s ΛΙΝΟΝ.

Zla zakusiv on, zlem zas rovněž odplácel !

Hlasatel.

Než proti všem byl čin ten místo jednoho !*

Antigone.

Svár mívá slovo mezi bohy poslední . . .
Než tohoto já pohřbím ; nemluv mnoho již !

Hlasatel.

1005 Než na vrub vlastní, neb já zapovídám to !
(Odejde.)

Výjev čtrnáctý.

Sbor. Antigone. Ismene.

Náčelnice sboru.

Žel, žel !

Hubitelky rodův, ach, smrtonosné,
vznešené Lítice, jež tak jste šmahem
Oidipodův rod nám vyhladily,
na čem ustanovíte se, co mám učinit ?

1010 Co se se mnou stane? jakž odhodlám
se tě (k mrtvole Polyneikově) neprovodit k hrobu
s pláčem ?

Ale obce hrozeb přísných se bojím
a se ostýchám !

(K mrtvole Eteokleově.)

Tobě se dostane dosť truchlitelův,
1015 než onen nebožák jediný sestřin
maje truchlozpěv bez nářku zmizí !
Kdo by poslechnouť tedy v tom chtěl ?⁶⁵⁾

- 57 -

Náčelnice polosboru I.⁶⁶⁾

---

* t. j. místo proti jedinému Eteokleu.

⁶⁵⁾ Tuto otázku nemínil náčelnice sboru ve smyslu záporném, nýbrž táže se družek jen, co chce která učiniti.

Polyneika želícím ať si obec
udělá něco neb ne, my půjdem',
1020 provádíce ho s ní pochováme, neboť
národu Kadmovu jesti společnou
ta bolest, tato strast - -
ačť veřejnost o právu všakém
soudí si jináče pokaždé.

Náčelnice polosboru II. ⁶⁷).

1025 My při tomto jsme však, jak právo a stát
náš uznává to za dobré :
Onť po blažených, moci Zéva prvý
tomu zabránil, že nevyvrácen
krb Kadmovcův a nebyl zatopen
1030 přivaly příšlých tu cizákův.

---

⁶⁶) Odcházějíc s Antigonou a se svým polosborem, nesoucím mrtvolu Polyneikovu, zpívavě recituje ku flétně nebo varitu následující anapaesty.

⁶⁷) Odcházějíc s Ismenou a se svým polosborem, nesoucím mrtvolu Eteokleovu, recituje závěrečné anapaesty.

Poznámky ke kritice textové.

V. 365. S většinou vydavatelů nesprávně bera MENEI za verbum, Prien prohlašuje (na m. uv. str. 8 n.) verš BOA . . . EPΩN a OΣTIC. . KΛYΩN mylně za podvržený.

V. 388. Jiný pořad veršů na konci řeči Eteokleovy navrhuje Prien na m. uv. str. 15 n.

V. 451 n. Na podání rukop. medicéjského ničeho není měniti ; v antistr. pak v 491. ΠΕΠΟΙΘΑ vypadlo snad : ΔΗ ΤΟΝ ΓΕ ΔΙΟΣ . . .

V. 491. Viz pozn. k v. 451.

V. 515. Buď jest čísti ΙΑΠΤΕΣΘΩ, nebo ΙΑΠΤΕΣΘΑΙ bráti za inf. imperat.

V. 521. Čtème s Weckleinem : ΕΙ ΓΑΡ ΤΥΧΟΙΕΝ, ΩΝ ΦΡΟΝΟΥΣ, ΕΠΑΞΙΩΝ

V. 530. Po ΕΠ ΑΣΠΙΔΟΣ neinterpungujeme, za to však po ΕΞΩΘΕΝ ΕΙΣΩ, kterážto slova sdružit jest s předcházejícím ΕΙΣΑΜΕΙΨΑΙ. Jinak soudí Prien (na m. uv. str. 5 n.), jenž mezi ΑΣΠΙΔΟΣ a ΕΞΩΘΕΝ předpokládá mezeru.

V. 549. Čísti jest dle podání rukop. medic.: ΟΝΟΜΑ, po kterémžto slově klademe čárku ; verš následující : ΔΙΣ Τ . . . ΕΝΔΑΤΟΥΜΕΝΟΣ pokládáme za interpolaci ; Prien (na m. uv. str. 15) navrhuje : ΔΥΣΕΚΤΕΛΕΣΤΟΝ ΤΟΥΝΟΜ ΕΝΔΑΤΟΥΜΕΝΟΣ.

V. 618. Jinak upravuje čtení tohoto a násl. dvou veršů Prien na m. uv. str. 13 n.

V. 646. Čtème : ΚΝΗΜΙΔΑΣ, ΑΙΧΜΑΣ ΚΑΙ ΣΤΕΡΝΩΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ. Zdá se však, že po ΦΕΡ ΩΣ ΤΑΧΟΣ vypadl jeden nebo dva verše, kde vlastní sloveso (v imperativě) bylo vyjádřeno, takže ΦΕΡ bylo položeno jen za sesílením imperativu. Jinak soudí o celém místě Prien na m. uv. str. 4 n.

V. 651. Čtème s Elmsleyem ΩΝ místo ΩΔ.

V. 675. Čtème : ΝΥΝ, ΟΤΕ ΣΟΙ ΠΑΡΕΣΤ (scil. ΟΛΕΘΡΙΟΣ ΜΟΡΟΣ, ΑΛΚΗ (scil. ΕΣΤΙΝ)).

V. 696. ΑΔΕ, t. j. ΕΡΙΝΥΣ

V. 702. Čtème s Oberdickem : ΟΠΙΟΣΑΝ ΚΑΙ ΦΘΙΜΕΝΟΥΣ ΣΥΓΚΑΤΕΧΕΙΝ ; místo ΚΑΙ navrhuje Oberdick ΔΕΙ ; než ΚΑΙ zde jest správné, majíc význam omezovací „tolik, co jen“.

V. 722. V příčině čtení ΣΠΕΙΡΑΣ, jež pokládáme za správné, dobře podotýká Weil k tomuto místu : Si lectio genuina est, statuendum erit ΕΤΛΑ a hic cum participio construi duosque accusativos a ΣΠΕΙΡΑΣ pendere. Obyčejná vazba byla by ovšem ΣΠΕΙΡΑΙ ΕΤΛΑ. Jinak běře celé místo Prien na m. uv. str. 14 n.

V. 726. Místo ΑΓΕΙ čtu ΕΧΕΙ, bera toto místo brachylogicky, t. j. ΚΑΚΩΝ ΚΥΜΑ ΩΣΠΕΡ ΘΑΛΑΣΣΗΣ ΚΥΜΑ ΕΧΕΙ ΤΟ ΜΕΝ ΠΙΤΝΟΝ (scil. ΕΧΕΙ) = [ΠΙΤΝΕΙ], ΑΛΛΟ Δ ΑΕΙΡΕΙ. Jinak Prien str. 16 n.

V. 730. Přeloženo dle důmyslné konjektury Prienovy (str. 17 n.)
ΑΜΑΥΡΟΣ místo EN EΥPEI.

V. 735. Viz Prien na m. uv. str. 20; ΚΑΤΑΛΛΑΓΑΙ však nebereme u významu „commutatio“, jako Prien, hledíce k vv. 845 n. a 869 n.

V. 736. Čteme s Büchelerem, Kirchoffem, Prienem, Weckleinem a jinými : ΠΕΝΟΜΕΝΟΥΣ ; násl. jest vyložiti : ΕΚΒΟΛΑΝ ΑΝΔΡΩΝ ΑΛΦΗΣΤΑΝ ΟΛΒΟΣ ΑΥΤΩΝ, ΑΓΑΝ ΠΑΧΝΥΘΕΙΣ, ΦΕΡΕΙ = ΑΝΔΡΑΣ ΑΛΦ. ΟΛΒΟΣ . ΕΚΒΑΛΛΕΙ ; viz pozn. k místu tomu v překladě samém.

V. 741. Jen za výpomocí čteme : ΘΕΟΝ ΩΣ ΞΥΝΕΣΤΙΟΙ.

V. 751. ΚΡΕΙΣΣΟΤΕΚΝΩΝ jest čtení nemožné : druhá část jeho vloudila se snad z násl. ΤΕΚΝΟΙΣ. Důvody, jež Prien (str. 22-24) pro svou konjekturu : ΦΥΞΙΤΕΚΝΩΝ uvádí, nezamlouvají se. Abychom získali nějaký aspoň smysl, přeložili jsme místo to volně.

V. 753. Čteme: ΕΠΙΚΟΤΟΣ (Heath) ΤΡΟΦΕΥΣ. Konjektura Breyova : ΕΠΙ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΑΣ vykazuje víc ostrovtipu než pravděpodobnosti.

V. 771. Čteme s Kiehlem ΠΕΛΟΝ.

V. 786. Místo ΚΑΤ čteme ΚΑΙ.

V. 801. Za správností response čteme: ΚΑΚΟΝ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΡΔΙΑΝ (vyslov ΚΑΡΔΙΑΝ) ΤΙ Π.Κ.

V. 802. ΕΤΕΥΞΑ берeme u význ. aoristu značícího „nastoupení vůle neb chuti k ději“ (Niederle, Mluvnice jaz. ř. § 726, p. 3).

V. 810. Čteme: ΕΡΕΜΝΑ.

V. 830. ΠΡΟΤΕΡΟΝ ΦΗΜΗΣ jest buď vymýtiti, ježto samo o sobě nedá smyslu, nebo, jak soudí Weil, vypadlo něco po slovech těch.

V. 876. jest těžko zhojitelný ; hleděli jsme v překladě aspoň přibližmo smysl vystihnouti.

V. 894. Čteme dle dohadu Weckleinova: ΟΜΟΣΠΙΟΡΟΙΣ . . . ΠΑΝΩΛΕΘΡΟΙΣ ; v násl. s Vossem : ΟΥΚ ΑΦΙΛΟΙΣ ΕΡΙΑΙ

V. 918 nn. O počátečných verších threnu Antigonina a Ismenina praví Prien (na m. uv. str. 16.): „Dass in den einleitenden Systemen ΠΡΟΚΕΙΣΑΙ ΚΑΤΑΚΤΑΣ nicht den Schluss bilden könne, sah auch Hartung. Nach der Aufforderung zur Klage und zum Weinen : ΙΤΩ ΓΟΟΣ, ΙΤΩ ΔΑΚΡΥ– muss nothwendig die Strophe des ΘΡΗΝΟΣ mit ΗΕ anheben.“ I restituuje verše takto:

ΑΝ. ΠΑΙΣΘΕΙΣ ΕΠΑΙΣΑΣ.

ΙΣ. ΠΛΗΞΑΣ ΕΠΛΗΓΗΣ.

ΑΝ. ΠΡΟΚΕΙΣΑΙ ΚΑΤΑΚΤΑΣ.

ΙΣ. ΠΡΟΚΕΙΣΑΙ ΤΕΘΝΗΚΩΣ.

ΣΥΣΤ. Α

ΑΝΤΙΣΥΣΤ. Α

ΣΥΣΤ. Β

ΑΝΤΙΣΥΣΤ. Β

V. 928. jest patrně velmi porušen ; volili jsme proň rozměr verše 939., v antistrofě mu korrespondujícího.

V. 935. Čteme s Halmem : ΚΑΤΑΚΤΕΝΩΝ.

V. 938 Čteme s Verralem : ΠΑΘΟΝ.

V. 940. Čteme : ΛΥΠΡΟΤΑΤΑ.

V. 944. Čteme : ΔΙΑΠΕΙΡΩΝ.

V. 957. Čteme : ΣΗΜΑΤΙ (t. j. ΤΩ ΤΟΥ ΠΑΤΡΟΣ ΣΗΜΑΤΙ) ΠΑΡΕΥΝΩ.

V. 952 nn. Pozoruhodna jest restituce závěrečných veršů tohoto žalozpěvu od 952 do 957, jak podává ji Prien na m. uv. str. 17.

V. 982 těžko je zhojitelný; hleděli jsme jen přibližmo smysl vystihnouti; místo ΕΧΟΥΣ jest snad čísti : ΟΦΛΟΥΣ.

V. 992. Čteme ΜΑΘΗΝ ; zdá se, že následující verš vypadl, k jehož slovesu (asi ΛΕΓΕΙΝ ΜΕ) družilo se domnělé ΜΑΘΗΝ.

V. 999. Čteme s Newmanem : ΗΘΗ ΤΑ ΤΟΥΔ ΟΥ ΔΗΤ ΑΤΙΜΗΤ ΗΝ ΘΕΟΙΣ.